

Ola Bengtsons samling

Svenskt visarkiv, februari 2016

Ordnat och förtecknat av Wictor Johansson

1974 fick Ola Bengtson en förfrågan från hembygdsföreningen i hembyn Hållnäs i norra Uppland, om att skriva ett kapitel om folkmusiken i trakten till en planerad hembygdsbok. Ola Bengtson hade kännedom om folkmusiken – såväl fadern Carl Bengtson som farfadern Bengt Pettersson var spelmän, och han hade tidigare ägnat sig åt att teckna ner folkmusik efter lokala spelmän. Men frågan från hembygdsföreningen var startpunkten för ett, med Ola Bengtsons egna ord, ”musikforskningsprojekt som ledde till ett betydligt större engagemang än jag från början tänkt mig”.

Ett forskningsarbete som på ideell basis skulle fortgå de kommande decennierna påbörjades, med ambitionen att skriva en bok om musikalivet i Hållnäs. Boken har dock aldrig blivit färdigställd och i januari 2016 donerades Ola Bengtsons forskningsmaterial till Svenskt visarkiv via dottern Hillevi Bengtson.

Samlingen innehåller manus till den planerade bokutgåvan om musikalivet i Hållnäs, samt flera andra texter på samma tema. Här finns även arbetsmaterial i form av kopierade arkivhandlingar, anteckningar från intervjutillfällen m.m. Nämnas bör också ett 130-tal fotografier med i huvudsak musikrelaterade motiv från Hållnästrakten, noter med folkmusikuppteckningar samt ett 20-tal kassetband med fältinspelningar av folkmusik. I donationen ingick även material efter Ola Bengtsons far, spelmannen Carl Bengtson. Detta material har ordnats och förtecknats som en egen samling.

Sammantaget utgör Ola Bengtsons samling en utförlig och detaljerad historik över det lokala musikalivet i Hållnäs med omnejd. Men samlingen är också ett representativt exempel på de många djupdykningar i lokala spelmanstraditioner som gjordes på flera platser i Sverige under 1970- och 80-talen och som kan ses som ett resultat av det då nyväckta folkmusikintresset i kombination med samma tids ”Gräv där du står”-rörelse.

En viss gallring av material har förekommit. Det rör sig i första hand om publicerade trycksaker som redan finns i SVA:s samlingar. Gallrade titlar framgår dock av en bilaga till arkivförteckningen. Kopior på musikforskaren Jan Lings fältinspelningar av nyckelharpspelare från 1960-talet har gallrats, då dessa redan finns i original hos Visarkivet. Likaså har arbets- och minnesanteckningar där innehållet bedömts som ovidkommande för att förstå samlingens innehåll gallrats (anteckningar om planerade möten, telefonnummer m.m).

Av material rörande vad som synes ha varit ett långvarigt samarbete mellan Ola Bengtson och nyckelharpsforskaren Per-Ulf Allmo, har ett representativt urval av korrespondens och manus sparats. En större mängd korrekturlästa manus till Allmos avhandlingsarbete om nyckelharpsans historia har däremot gallrats.

Innehåll

E Korrespondens

F Ämnesordnade handlingar

F1 Manuskript

F2 Arkiv- och arbetsmaterial

F3 Övriga ämnesordnade handlingar

J Kartor

K Fotografier

L Trycksaker

L1 Tidningsklipp

L2 Programblad

M Musikalier

Z Ljudinspelningar

E1 Korrespondens

- Brev från Per-Ulf Allmo (häri även material rörande dennes avhandlingsarbete om nyckelharpans historia och ursprung)
- Korrespondens med Sveriges Radio om kopior av inspelat material

Ingår i M1:1

F1 Manuskript

Vol 1

Bokmanus, "Musiken i Hållnäs"

- Innehållsförteckning och inledning
- Kalkmålningarna från början av 1500-talet i Hållnäs kyrka
- Kyrkan som samlingsplats
- Klockarens arbetsuppgifter
- Klockare i Hållnäs
- Musikliv vid sidan av bondekulturen
- Nöjeställningar vid helger och annars

Vol 2

Bokmanus, "Musiken i Hållnäs" (forts.)

- Allmogemusiken under 1800-talet
- Musikutövandet allmänt i byarna under 1800-talet
- Allmogemusikens utveckling under 1900-talet
- Dans- & nöjesmusiken under 1900-talet
- Föreningsverksamhet
- Låtar & visor

Vol 3

Diverse manus, ffa om musiklivet i Hållnäs

- Musiken i Hållnäs
- Musiken i Hållnäs, källor och litteratur
- Tillverkade instrument och antal personer som spelat 1875-1925
- Nyckelharpsmusiken under 1900-talet
- Spelmanstävlingar m.m.
- Senare spelmanstävlingar och uppträdanden
- Musikutövandet allmänt i byarna
- Väckelserörelsen
- Brytningen mellan gammalt och nytt
- Orglar och instrument i kyrkan
- Utflyttade Hållnäsbor som spelat nyckelharpa

- Hållnäslåtar
- Låtar spelade i Hållnäs
- Manus utan rubrik

Vol 4

Diverse manus, ffa om musiklivet i Hållnäs (forts.)

- Spelmansbiografier
- Hållnäs – en nyckelharposocken sedd genom Ola Bangtson
- "Allmo-manus I & II" (OB:s manuskript om musiken i Hållnäs som tillställts nyckelharpforskaren Per-Ulf Allmo för publicering)

F2 Arkiv- och arbetsmaterial

Vol 1

Excerpter och minnesanteckningar

- Material från Landsarkivet i Uppsala
- Material från Tierpsarkivet
- Arkivmaterial rörande spelmanstävlingar

Vol 2

Excerpter och minnesanteckningar (forts.)

- Material från Uppsalamuseet
- Husförhärslängder
- Material från Dialekt och folkminnesarkivet (ULMA)
- Kopior av diverse artiklar

Vol 3

Handskrivna minnesanteckningar från intervjutillfällen

-

Anteckningar rörande fotografier med info om motiv, medverkande etc.

Ingår i K1:1

-

Anteckningar från inspelningstillfällen

Ingår i M1:1

F3 Övriga ämnesordnade handlingar

- Besked från stiftelsen Svensk folkmusikfond
- Material rörande klavikord från Hållnäs

Ingår i M1:1

J1 Kartor

- 2 st kartor över Lövsta & Österlövsta (Uppland)

Ingår i M1:1

K1 Fotografier

Vol 1

Ett 130-tal fotografier (original & reprovior) med musiker samt Hållnäs-relaterade motiv. Registrerade i SVA:s databas över fotografier med accessionsnummer SVA-bild 5237-5365.

Häri även delar av F2

L1 Tidningsklipp

Diverse tidningsklipp, huvudsakligen om olika nyckelharpspelare.

Ingår i M1:1

L2 Programblad

Programblad till hembygdsfester i Hållnäs.

Ingår i M1:1

M1 Musikalier

Vol 1 3 st handskrivna notböcker med folkmusikuppteckningar samt diverse handskrivna noter på lösa blad

Häri även E1, F3, J1, L1, L2 samt delar av F3

Vol 2

Z1 Ljudinspelningar

24 kassettband med dokumentationsinspelningar av folkmusiker, kopior av arkivinspelningar m.m. Registrerade i SVA:s databas över ljudinspelningar med accessionsnummer SVA BB 6336-6340 & SVA BC 3010-3028.